

Achtergrondnota bij de reactie van Minister van Financiën Reynders in het Federaal Parlement op 3 maart 2010 n.a.v. meerdere parlementaire vragen over de « lijst met bedrijven die betrokken zijn bij de productie van clustermunitie en antipersoonsmijnen »

Mei 2010

Netwerk Vlaanderen vzw

Achtergrond

De unaniem goedgekeurde wet van 20 maart 2007ⁱ (verschenen in het Belgische Staatsblad van 26 april 2007) verbiedt Belgische investeerders om nog langer producenten van antipersoonsmijnen en/of clustermunitie te financieren. Op 2 juli 2009 heeft het Belgische parlement deze wet unaniem uitgebreid tot wapens met verarmd uranium.

Teneinde meer rechtszekerheid te verlenen aan de investeerders en de financiële sector wordt in deze wet aan de Koning (in casu de Belgische overheid) opgedragen een lijst te publiceren:

*“i) van de ondernemingen waarvan is aangetoond dat zij een activiteit bedoeld in het vorige lid uitoefenen;
ii) van de ondernemingen die voor meer dan de helft aandeelhouder zijn van een onderneming bedoeld in i) en;
iii) van de instellingen voor collectieve belegging die houder zijn van financiële instrumenten van een onderneming bedoeld in i) en ii).”*

*i) des entreprises dont il a été démontré qu’elles exercent l’une des activités visées à l’alinéa précédent;
ii) des entreprises actionnaires à plus de 50 % d’une entreprise au point i).
iii) des organismes de placement collectif détenteurs d’instruments financiers d’une entreprise aux points i) et ii).*

Deze lijst moet publiek gemaakt worden ten laatste op de eerste dag van de dertiende maand volgend op de maand waarin deze wet werd bekendgemaakt, in casu dus op 1 mei 2008.

Hardnekkige denkfout

Sinds op zijn minst april 2008 maakt Minister van Financiën Reynders een kapitale en hardnekkige denkfout met betrekking tot deze lijst. Deze denkfout blijft al jaren het ultieme argument dat verhindert dat de lijst van producenten van controversiële wapens opgesteld en gepubliceerd wordt.

Minister Reynders argumenteert steeds dat het hier gaat om een lijst over illegale activiteiten.

We geven enkele voorbeelden van dit centrale argument van de Minister van Financiën :

- 24 april 2008, Belga-bericht : « Voor wat betreft de publicatie van de lijst antwoordt Reynders via zijn woordvoerder : « We vroegen aan Justitie om ons de informatie inzake de betrokken bedrijven over te maken. We beschikken immers niet over bewijsmateriaal omtrent de geïndiceerde bedrijven. Justitie is echter wel in staat om ons de namen van de bedrijven te geven die al veroordeeld zijn voor dit soort feiten of die daarvoor in aanmerking komen »
- 03 maart 2010, antwoord van Minister Reynders op parlementaire vragen : « het doel van de wetgever in 2007 was volgens mij de financiering van die illegale (sic) activiteiten te beletten. De openbare lijst zal de ondernemingen weergeven waarvan aangetoond is dat zij een van de door de wet van 20 maart 2007 verboden activiteiten uitoefenen. » En verder : « Volgens mij is er echter geen eenvoudige oplossing om zo'n lijst te schrijven, behalve misschien na een aantal beslissingen van de rechtbanken of hoven van beroep. Er is een verbod niet alleen van de financiering, maar ook van de productie. Op basis van zo 'n verbod moeten er een aantal beslissingen in de rechtbanken komen, op basis van een vervolgingsproces van het parket. Daarna is het mogelijk om een bedrijf op een lijst te plaatsen. Voordat zo'n beslissing genomen is, is dat zeer moeilijk. »

Dit centrale argument van de Minister van Financiën is een denkfout. De lijst waarvan sprake is geen lijst van bedrijven die illegale activiteiten uitvoeren.

Reeds in haar achtergrondnota van 30 april 2008ⁱⁱ heeft Netwerk Vlaanderen uitvoerig toegelicht om welke lijst het hier gaat:

Welke lijst?

Een lezing van de wet en van de voorafgaande handelingen in de Kamer en Senaat, maakt duidelijk over welke lijst het gaat.

We citeren de wet:

“Eveneens verboden is de financiering van een onderneming naar Belgisch recht of naar buitenlands recht, met als activiteit de vervaardiging, het gebruik, het herstel, het te koop stellen, het verkopen, het uitdelen, invoeren of uitvoeren, het opslaan of vervoeren van antipersoonsmijnen en/of submunitie in de zin van deze wet, en met het oog op de verspreiding ervan.”

“Met financiering van een in de lijst opgenomen onderneming worden alle vormen van financiële steun bedoeld, namelijk kredieten, bankgaranties alsook het verwerven voor eigen rekening van de door de onderneming uitgegeven financiële instrumenten. Als een onderneming waarvoor reeds een financiering is toegekend, opgenomen is in de lijst, dient deze financiering volledig te worden stopgezet voor zover dit contractueel mogelijk is.”

Est également interdit le financement d'une entreprise de droit belge ou de droit étranger dont l'activité consiste en la fabrication, l'utilisation, la réparation, l'exposition en vente, la vente, la distribution, l'importation ou l'exportation,

l'entreposage ou le transport de mines antipersonnel et/ou de sous-munitions au sens de la présente loi en vue de leur propagation.

Par financement d'une entreprise figurant dans cette liste, on entend toutes les formes de soutien financier, à savoir les crédits et les garanties bancaires, ainsi que l'acquisition pour compte propre d'instruments financiers émis par cette entreprise.

Lorsqu'un financement a déjà été accordé à une entreprise figurant dans la liste, ce financement doit être complètement interrompu pour autant que cela soit contractuellement possible.

Het gaat hier dus om een lijst van bedrijven (in principe enkel buitenlandse bedrijven, want in België is de productie van anti persoonsmijnen, uraniumwapens en clustermunitie verboden) die betrokken zijn bij de productie van deze wapens. En bij uitbreiding ook de meerderheidsaandeelhouders van deze bedrijven en ICB's die waardepapieren van deze bedrijven in handen hebben.

Met drie voorbeelden (voor de drie categorieën van bedrijven die volgens de wet van 20 maart 2007 op de lijst moeten terecht komen) duiden we de denkfout van Minister Reynders aan :

- i) ...de ondernemingen waarvan is aangetoond dat zij een activiteit bedoeld in het vorige lid uitoefenen ;

Hanwha Corporation uit Zuid Korea is een gekende producent van clustermunitie. De productie van clustermunitie door Hanwha is geen illegale activiteit. De productie van clustermunitie is immers niet verboden in Zuid Korea.

- ii) ... de ondernemingen waarvan is aangetoond dat zij voor meer dan de helft aandeelhouder zijn van een onderneming bedoeld in i)

Temasek Holdings uit Singapore bezit meer dan 50% van de aandelen van Singapore Technologies Engineering (STE). Dat laatste bedrijf is een producent van o.a. clustermunitie en antipersoonsmijnen. Het aandeelhouderschap van Temasek Holdings in STE is geen illegale activiteit. Het is in Singapore immers niet verboden clustermunitie en antipersoonsmijnen te produceren, het is in Singapore tevens niet verboden meerderheidsaandeelhouder te zijn van dergelijk bedrijf.

- iii) .. de instellingen voor collectieve belegging die houder zijn van financiële instrumenten van een onderneming bedoeld in i) en ii)

Op het einde van 2009 investeert het Amerikaanse beleggingsfonds Calamos US Convertible Opportunities Fund in obligaties van het Amerikaanse L-3 Communications, een producent van clustermunitie.ⁱⁱⁱ Het bezit van obligaties van L-3 Communications door een Amerikaans beleggingsfonds is geen illegale activiteit. Aandelen aanhouden van clustermunitieproducenten is immers niet verboden in de USA.

Alle bedrijven uit bovenstaande voorbeelden (Hanwha Corproation, Singapore Technologies Engineering, Lockheed Martin, Temasek Holdings, Calamos ...) zullen op de Belgische lijst terechtkomen.

Deze bedrijven hebben hiervoor echter geen illegale activiteiten uitgevoerd.

Het argument van Reynders dat « Justitie over gegevens beschikt over de namen van bedrijven die veroordeeld zijn voor deze feiten » of dat enkel na beslissingen van rechtbanken bedrijven op de lijst kunnen terechtkomen, slaat dus nergens op.

Conclusie

In België is het verboden antipersoonsmijnen, clustermunitie of uraniumwapens te produceren. In België is het ook verboden door de wet van 20 maart 2007 om in producenten van dergelijke wapens te investeren. Diezelfde wet legde de regering op om uiterlijk 1 mei 2008 een lijst te publiceren van ondernemingen waarin Belgische ingezetenen niet mogen investeren.

Door een hardnekkige denkfout van het Ministerie van Financiën is een wet unaniem goedgekeurd door het Belgische parlement na drie jaar nog steeds niet uitgevoerd.

Ondertussen moeten de Belgische financiële sector en alle Belgische ingezetenen zich houden aan deze wet zonder te beschikken over het middel dat de wetgever hiervoor voorzien had.

ⁱ Wet inzake het verbod op de financiering van de productie, gebruik en bezit van antipersoonsmijnen en submunitie, Federale Overheidsdienst Financiën, 20 maart 2007, Belgisch Staatsblad (27 april 2007)

ⁱⁱ Achtergrondnota bij de reactie van Minister van Financiën Reynders op het gebrek aan implementatie van de wet van 20 maart 2007 inzake het verbod op de financiering van de productie, het gebruik en het bezit van antipersoonsmijnen en submunitie, Netwerk Vlaanderen, 30 april 2008

ⁱⁱⁱ Calamos Semi-Annual Report, 31 december 2009.